МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ – СМОЛЯН
ТП ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – Х И С А Р
4180 гр. Хисаря, ул. "Стряма" № 2, обл. Пловдив, e-mail: dgshisar@ucdp-smolian.com

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ПРОВЕДЕН МОНИТОРИНГ В ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС – ХИСАР ПРЕЗ 2023 ГОД.

Наблюдението (мониторинг) на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) се осъществява чрез периодични теренни обхождания и прилагане на система от показатели за оценка на биологичното разнообразие и състоянието им.

При теренната работа се наблюдават показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честота, размери и разположение на празните пространства. В зависимост от различните видове животни, птици и растения, които се наблюдават, се събират данни за броя на размножаващите се семейни групи, гнездови находища, полово съотношение и др.

Чрез наблюдението, събирането, съхраняването, обработването и анализирането на данни от елементите на биологичното разнообразие може да се направи оценка на неговото състояние, както и да се предвидят необходимите мерки за неговото запазване и обогатяването му.

Резултатите и анализите от провеждането на мониторинга са основен инструмент при взимане на управленски решения, по–отношение опазване, съхраняване и увеличаване на биологичното разнообразие на горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС Хисар в Община Калояново и Община Хисаря, област Пловдив.

Настоящото проучване на биологичното разнообразие и ГВКС за територията на териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Хисар" на Южноцентрално държавно предприятие - Смолян е извършено в периода **януари – декември 2023 г.**

I. Собственост на горите и промени в начина на ползването или функционалните категории на горите:

През 2023 год. са извършвани промени в площите стопанисвани от стопанството. Данните са, както следва:

Включени площи – **0,8 ха (0,75 ха ПИ с идентификатор 81133.250.145)**

В община Хисаря – няма.

В община Калояново – 0,8 ха. Закупен ПИ с идентификатор 81133.250.145.

Изключени площи – **12,53 ха**

В община Калояново – 12,5 ха. Намалението с 12,53 ха спрямо 2022 год. се дължи на промяна площта от 34,2 ха включена в горските територии по заповед № РД 49-536/25.11.2022 г. на министъра на земеделието за община Калояново, която е променена със заповед № РД 49-111/06.03.2023 г. за възобновяване на административното производство

- общо горски територии, към 31.12.2023 г. – **28120,8 ха;**
  в т.ч.:
- общата площ на териториите – държавна собственост – **17278,0 ха;**
  в т.ч.:
- площ на водните територии – държавна собственост – **88,3 ха;**
- площ на земеделските територии – държавна собственост – **373,7 ха;**
- площ на териториите – държавна собственост,
  представляващи полезни изкопаеми – **15,3 ха;**
- площ на **горските територии – държавна собственост** – **16800,7 ха;**
- в т.ч. площ включена в обхвата на горска сертификация – **16646,8 ха;**

Представителни образци на основните естествени горски екосистеми, установени в горските територии – държавна собственост в района на стопанството, определени със заповед № 534 от 23.08.2018 год. на директора на ТП ДГС Хисар:

обща площ **2043,1** ха, в т.ч. гори във фаза на старост с обща площ **880,1** ха.

Площ на териториите извън обхвата на сертификация – **164,0 ха;**

в т.ч. **2.9** ха горски разсадник, **37,8** ха (по з-д № РД 49-471/20.12.2017 год., по з-д № РД 49-472/20.12.2017 год. на министъра на земеделието, храните и горите съответно 39.802 дка в з-ще Песнопой и 338.304 дка в з-ще Отец Паисиево), **123,3 ха** посочени като временно общинска собственост, за които липсват документи за предаване на община Хисаря (в справката за настъпили промени в общата площ, представена с ГСП, посочените като ВСО са 137,3 ха).

II. Извършени горскостопански дейности на територията на ДГС (залесявания, сечи (вид на сечта и площи), направа на горски пътища и др.)

През годината е извършено залесяване на площ от **97** дка, попълване на култури **34** дка, отглеждане на култури **693** дка, семепроизводство (събиране) **805** кг, кастрене на тополови култури **122** дка, ограждане на култури **2685** лм/ дка, изораване на междуредия **няма**; маркиране на подлежащи на сеч дървета **35310** м3 стояща маса, отгледни сечи без материален добив (изсичане на подлеса) **408** дка (54 в, 54 д; 185 б; 185 г, 185 д, 185 ж; 364 г), наземна химична борба **276** дка, механична борба **280** дка, авиоборба срещу борова процесионка **800** дка.

Проведени са сечи на площ от **717,9** ха, както следва:

- За индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод) – ;
- Осветление **21,3** ха в ИЗД (42 г; 81 д; 251 р, 251 с, 251 а1);
- Прочистка – ;
- Прореждане **42,0** ха;
- Пробирка **277,9** ха;
- Принудителна **19,0** ха;
- Санитарна **0,02** ха;
- Гола (за топола и акация) **31,4** ха;
- Групово постепенна **2,2** ха;
- Постепенно котловинна **313,7** ха;
- Краткоср. постеп., осем. ф. **1,9** ха;
- Селекционна **2,8** ха;
- Техническа **5,7 ха**;

Извършен е ремонт на **61,65** км горски пътища.

III. Вид и количество на добитите продукти (вкл. недървесни горски продукти):

Общото ползване на дървесина от горските територии – държавна собственост възлиза на **35704** м3 стояща маса с клони и на **27846** м3 лежаща маса (27808 по систем).

Ползването на дървесина през 2023 год. в **стояща маса** възлиза на **102 %** от средногодишното ползване по ГСП 2018, което е 35163 м3.

Не е извършвано ползване представляващо стопанска дейност на недървесни горски продукти от горските територии – държавна собственост.

Реализиран е приход в размер на 545,30 лв., в т.ч. от

- паша **473,30 лв.** за 194 бр. едър добитък, 37 бр. коне, 509 бр. овце;
- събиране на горски плодове **64,00 лв.** за издадени 3 бр. позволителни за събиране на 2000 бр. стръкове смрадлика - 60,00 лв., за 400 бр. плодове бъзак - 4,00 лв.;
- други: **8,00 лв.** за 2 пр.м3 зеленина.

IV. Здравословно състояние на горите (резултати от лесопаталогични обследвания и лесозащитни мероприятия):

Общото състояние на горите - държавна собственост е задоволително. През годината не са възникнали големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от площта на отделни насаждения/. Повреди от абиотични фактори (суша) в горски култури са установени на площ от 55,2 дка, повреди от пожари на 494 дка и повреди от биотични фактори на площ от 1356 дка. Данните са посочени в обяснителна записка за лесопатологичното състояние на горските територии – държавна собственост, обяснителна записка за проведената инвентаризация на горските култури и информация за възникналите пожари.

Постъпили са 42 бр. сигнални листове, в т.ч. 19 бр. за борова процесионка (800 дка), повреди от пожари 6 бр. (124 дка), повреди от корояди 1 бр. и 16 бр. за насекомни вредители по тополовите култури. Своевременно се извършва инвентаризиране на засегнатите площи, маркиране на подлежащите на сеч дървета, изготвяне на план-извлечения за провеждане на принудителна и санитарна сеч и усвояване на изсъхналата дървесина чрез възлагане изпълнението на сечта и извоза до временен склад.

През 2023 год. в горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС – Хисар са възникнали и регистрирани общо **5** бр. пожари. Засегнатата площ е **494** дка.

V. Въздействие на горскостопанските мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси:

Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии – държавна собственост.

При провеждане на горскостопанските мероприятия служителите на стопанството проследяват следните показатели:

- Повреди по подраста в насажденията;
- Повреди на оставащия дървостой – над допустимите (над 2 % по брой от оставащите на корен дървета);
- Създаване на условия за активиране на ерозионни процеси;
- Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведена сеч;
- Въздействие върху водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията;
- Въздействие върху съседни насаждения;

- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура;

VI. Проведен мониторинг на ВКС:

Постъпили са 20 бр. формуляри за проведен мониторинг. Всички формуляри са попълнени от служители на стопанството.

Не е постъпвала информация от представители на заинтересованите страни.

Проведен мониторинг на ВКС 1 – РАЗНООБРАЗИЕ НА ВИДОВЕ. Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение:

Проведен мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични видове - ВКС 1.2:

Животински видове: 3 бр.

Кафява мечка;
Черен щъркел;
Шипоопашата костенурка;

Няма установени заплахи.
Необходимо е завишаване броя на наблюденията.

Проведен мониторинг на ВКС 3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии:

Общо са представени 16 бр. формуляри.

G1.2116 Dacio Moesian ash alder woods - Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (*Alnus glutinosa*).

Проведено е едно наблюдение за подотдел: 228 ц;

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно континентален климат в Южна България.

Няма представени формуляри за проведено наблюдение.

G1.6931 Balkan Range acidophilous beech forests. Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви.

Проведено е 1 бр. наблюдение за подотдел: 63 а;

G1.6932/6933 Balkan Range neutrophile beech forests. Неутрофилните букови гори са най разпространените в България букови гори.

Проведени са 7 бр. наблюдения за следните подотдели:
4 ж; 30 ж; 31 в; 31 г; 31 д; 35 г, 35 м;

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests. Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*).

Проведени са 7 бр. наблюдения за следните подотдели:
7 щ; 22 а, 22 д; 24 г; 120 а, 120 б, 120 д;

Гори във фаза на старост (Old growth forests).

Представени са 1 бр. формуляри за следните подотдели:
63 а;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване. Жизнеността на отделните дървета и на насажденията като цяло е добра. Обезлистване не е наблюдавано. Има наличие на единични изсъхнали дървета, както и на малки групи повалени или прекършени от силен вятър. Реални потенциални заплахи не са установени.

Необходимо е значително завишаване броя на наблюденията.

Проведен мониторинг на ВКС 4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации, вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове: Няма представени формуляри за проведен мониторинг.

Проведен мониторинг на ВКС 6 – КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално и национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение.:

Проведен е мониторинг на туристически обект – заслон в отдел 269 „з“, т. 6 Горски територии в 50 м ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

Препоръчано е да се запази ивица с минимална ширина от 50 м и да не се провеждат горскостопански мероприятия около туристическия обект.

Като цяло за провежданото наблюдение на горските територии – държавна собственост с ВКС е необходимо да се систематизира и подобри организацията на дейността на отделни служители и в трите ГСУ, които по същество извършват необходимите наблюдения на територията, но пропускат да ги документират и представят своевременно.

VII. Социално икономически аспекти – промени в обществото и/или отношението им спрямо горските ресурси и дейности:

Не са отбелязани промени в отношението към горските ресурси. В съседство с населените места и пътната инфраструктура продължава да се извършва изхвърляне на битови и строителни отпадъци.

Понижи се обема на заявените за закупуване от местното население количества дърва за горене.

VIII. Срещи с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите:

През годината са осъществени срещи с представители на фирмите ползватели на дървесина за обсъждане на въпроси с добива на дървесина и организацията на дейността.

Проведени са срещи с представители на община Хисаря и община Калояново във връзка с осигуряване дърва за горене за нуждите на населението, при които бе разяснен реда и последователността от действия необходими за организиране на работата.

Във връзка с възникнали противоречия между членове на ловно сдружение „Средна гора“ гр. Хисаря и собственици на домашни животни при ползване на едни и същи площи в землище Паничери бе инициирана и проведена среща на заинтересованите страни с представители на местната власт, ветеринарната служба, общинска служба по земеделие и местни жители от с. Мътеница и с. Паничери.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на горското стопанство:

Ефективността и продуктивността на дейността извършвана от служителите на стопанството се запазва на задоволително ниво.

През годината се отчита тенденция за намаляне броя и обема на нарушенията от незаконна сеч.

ию/

Директор ТП ДГС - Хисаря
/инж. Добрин Иванов/

*Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)